

Η ΜΑΧΝΟΒΤΣΙΝΑ ΚΑΙ Ο ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ

Νέστωρ Μάχνο

Τα προηγούμενα επτά σχεδόν χρόνια, οι εχθροί του μαχνοβίτικου επαναστατικού κινήματος έχουν κυλιστεί στο βόρβορο τόσων πολλών ψεμάτων, έτσι που κάποιος να αναρωτηθεί «μα καλά, δεν κοκκινίζουν ποτέ αυτοί οι άνθρωποι, έστω μια φορά;» Και είναι μάλλον χαρακτηριστικό ότι όλα αυτά τα αναίσχυντα ψέματα που κατευθύνονται εναντίον μου και των Μαχνοβιτών εξεγερμένων, πραγματικά εναντίον του κινήματός μας συνολικά, έχουν ενώσει διάφορους από διαφορετικά μεταξύ τους κοινωνικοπολιτικά στρατόπεδα: μπορεί κάποιος να βρει ανάμεσά τους δημοσιογράφους κάθε είδους, συγγραφείς, μελετητές και λαϊκούς (μη κληρικούς), οι οποίοι μας βάζουν εμπόδια στο διάβα τους, διαφωνούντες και κερδοσκόπους οι οποίοι κατά περίπτωση δεν έχουν κανένα δισταγμό να τεθούν οι ίδιοι μπροστά ως ανιχνευτές των επαναστατικών πρωτοποριακών ιδεών. Μπορεί κάποιος να συναντήσει, επίσης, τους υποτιθέμενους αναρχικούς, όπως ο Γιαννόφσκι, από το «Freie Arbeiter Stimme».

Όλοι αυτοί οι λαϊκοί κάθε είδους και κάθε χρώματος, δεν έχουν καμία ντροπή στο να κατασκευάζουν ψέματα εναντίον μας, χωρίς ακόμη και να μας γνωρίζουν, χωρίς, μερικές φορές, να πιστεύουν ακόμα και στους ίδιους τους ισχυρισμούς τους.

Τέτοια ψέματα κατασκευάζονται με διάφορα υπονοούμενα, κάτι που αποτελείται από παντοινές και συνεχείς επικρίσεις εναντίον μας, χωρίς οποιαδήποτε προσπάθεια να ελεγχθούν οι αιτίες γι' αυτό το άφρισμα και ξάφρισμα εναντίον μας.

Στην πραγματικότητα, ποιοι είναι οι πιθανοί λόγοι για να δικαιολογηθεί αυτή η υστερία έστω και στο μικρότερο βαθμό; Λίγο πριν, όλα αυτά τα αδιάντροπα ψέματα εναντίον σε εμάς τους μαχνοβίτες, ισχυριζόμενοι ότι καταφεύγουμε σε πογκρόμ, χωρίς να προσφέρουν ούτε ένα απόκομμα ή στοιχείο ή οποιοδήποτε είδος επικύρωσης, με οδήγησαν να απευθυνθώ στους Εβραίους όλου του κόσμου μέσω των καλών υπηρεσιών του γαλλικού και ρωσικού ελευθεριακού Τύπου, ζητώντας τους να εξηγήσω τις πηγές όλων αυτών των γελοιοτήτων, ώστε να παρασχεθούν οι συγκεκριμένες λεπτομέρειες σχετικά με τα πογκρόμ, η ενθάρρυνση ή η υποκίνηση πογκρόμ που πραγματοποιούνται ή που προωθούνται από το επαναστατικό κίνημα της Ουκρανίας που καθοδηγείται από μένα.

Η αρκετά γνωστή παρισινή λέσχη «Faubourg» ήταν η μόνη που απάντησε στην «Έκκλησή μου στους Εβραίους όλων των χωρών». Μέσω του Τύπου, οι διευθυντές των εβραϊκών λεσχών έκαναν γνωστό ότι, σε μια συνεδρίαση στις 23 Ιουνίου 1927, θα ετίθετο για συζήτηση η ακόλουθη ερώτηση: «Ήταν ο στρατηγός Μάχνο φίλος των Εβραίων ή συμμετείχε στη σφαγή τους;» Επιπροσθέτως, ανακοινώθηκε ότι ο Γάλλος σύντροφός μας Lecoïn θα μιλούσε προς υπεράσπιση του Μάχνο.

Εννοείται ότι μόλις έμαθα για τη συζήτηση αυτή στη «Faubourg», πλησίασα αμέσως τον πρόεδρο των λεσχών, Poldes, ζητώντας του την επιστολή, σύμφωνα με την οποία ο Lecoïn αποσύρεται και ότι μου παρέχεται η ευκαιρία να παραβρεθώ στη λέσχη εξ ονόματός μου. Μετά από μια θετική απάντηση, εμφανίστηκα στα συγκεντρωμένα μέλη της λέσχης στις 23 Ιουνίου 1927.

Εντούτοις, ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο έγιναν οι διάλογοι αυτοί σ' αυτή τη λέσχη και το γεγονός ότι το θέμα μου εξετάστηκε μόνο προς το τέλος της συζήτησης, σήμαινε ότι μπορούσα μόνο να μιλήσω πολύ αργά, γύρω 11:00 το βράδυ και δεν ήμουν ικανός να μπω στο θέμα λεπτομερώς. Το καλύτερο που μπορούσα να κάνω ήταν να θίξω το θέμα από την ιστορική του φύση, τις πηγές και τις μορφές του αντισημιτισμού στην Ουκρανία.

Ίσως οι εχθροί μου θα κερδίσουν απ' αυτόν τον παράγοντα που ήταν πέρα από τον έλεγχό μου και, προπάντων, του γεγονότος ότι ήμουν δοσμένος σ' αυτόν με χέρια και πόδια. Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με τους κανονισμούς της γαλλικής αστυνομίας, ήταν απαγορευμένο να επικοινωνήσω με τους ομοϊδεάτες Γάλλους συναδέλφους μου: κατά συνέπεια, δεν υπήρξε κανένας τρόπος με τον οποίο θα μπορούσα να οργανώσω μια δημόσια διάλεξη για να διαψεύσω όλη αυτή τη δυσφήμιση σε βάρος μου. Επίσης, μερικοί άνθρωποι έχουν πει αναιδή ψέματα και έχουν μιλήσει σαν να έχω ήδη δικάσει στο Παρίσι.

Αυτό είναι ένα περαιτέρω ψέμα, το οποίο έχει ειπωθεί από τους εχθρούς, τους υποκριτικούς υπερασπιστές των δικαιωμάτων και της ανεξαρτησίας των Εβραίων, που έχουν υποφέρει τόσο πολύ κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 30 χρόνων στη Ρωσία και την Ουκρανία.

Μπορούν τα γεγονότα αυτά να συγκριθούν σε οποιοδήποτε βαθμό με όλα αυτά τα ψέματα; Όλοι οι Εβραίοι εργάτες της Ουκρανίας, όπως και όλοι οι υπόλοιποι Ουκρανοί εργάτες, γνωρίζουν καλά ότι το κίνημα του οποίου ήμουν για χρόνια ο ηγέτης ήταν ένα γνήσιο επαναστατικό κίνημα των εργαζομένων. Ποτέ αυτό το κίνημα δεν επιδίωξε να διαιρέσει την πρακτική οργάνωση των εξαπατημένων, εκμεταλλευόμενων και καταπιεσμένων εργατών στη βάση της

φυλής (εθνικότητας). Ακριβώς το αντίθετο: στόχευσε να τους ενώσει σε μια δυνατή επαναστατική ένωση ικανή να αναλάβει δράση εναντίον των καταπιεστών τους, ειδικά των οπαδών του Ντενίκιν οι οποίοι ήσαν «βαμμένοι» αντισημίτες. Ποτέ το κίνημα αυτό δεν διεξήγαγε επιχειρήσεις για να πραγματοποιήσει πογκρόμ εναντίον των Εβραίων ούτε ενθάρρυνε κάτι τέτοιο.

Αλλά η εμπροσθοφυλακή αυτή, το επαναστατικό κίνημα της Ουκρανίας (μαχνοβίτες) περιλάμβανε στους κόλπους του αρκετούς Εβραίους εργάτες. Το σύνταγμα πεζικού του Γκουλιιά Πολέ, για παράδειγμα, είχε ένα αποκλειστικό τμήμα 200 Εβραίων εργατών. Υπήρξε, επίσης, μια πυροβολαρχία τεσσάρων τμημάτων, οι οπλίτες και η αμυντική μονάδα της οποίας ήταν όλοι Εβραίοι, συμπεριλαμβανομένου και του διοικητή. Υπήρξαν, επίσης, αρκετοί Εβραίοι εργάτες στο μαχνοβίτικο κίνημα, οι οποίοι, για προσωπικούς λόγους, προτίμησαν να δράσουν μέσα από μικτά επαναστατικά τμήματα. Όλοι αυτοί ήταν ελεύθεροι μαχητές, καταταγμένοι εθελοντικά, που πολέμησαν ειλικρινά στο όνομα των κοινών προσπαθειών των εργατών. Αυτοί οι ανώνυμοι μαχητές είχαν τους αντιπροσώπους τους στους οικονομικούς οργανισμούς ολόκληρου του στρατού, κάτι που μπορεί να αποδειχθεί από την ύπαρξη των εβραϊκών κοινοτήτων και χωριών στην περιοχή του Γκουλιιά Πολέ.

Όλοι αυτοί οι Εβραίοι εξεγερμένοι εργάτες ήταν κάτω από τις εντολές μου για μια μεγάλη περίοδο, όχι για ημέρες ή μήνες, αλλά για ολόκληρα χρόνια. Όλοι ήταν μάρτυρες του τρόπου με τον οποίο διοικήθηκαν το επιτελείο και ολόκληρος ο στρατός όσον αφορά τον αντισημιτισμό και τα πογκρόμ που προέκυψαν από αυτόν. Κάθε αποπειραθέν πογκρόμ ή λεηλασία καταπινιγόταν από μας στη γέννησή του. Όλοι όσοι βρέθηκαν ένοχοι τέτοιων πράξεων εκτελέστηκαν για τα παραπτώματά τους. Αυτό συνέβη, για παράδειγμα, τον Μάιο του 1919, όταν ήρθε κάποιος εξεγερμένος αγρότης από τη Νοβο-Οουσπένοβκα, ο οποίος ήταν σε άδεια από την πρώτη γραμμή για λίγη ξεκούραση στα μετόπισθεν, με δύο αποσυντιθέμενα πτώματα κοντά σε ένα εβραϊκό καταφύγιο: υποθέτοντας ότι ήταν τα πτώματα εξεγερμένων που δολοφονήθηκαν από μέλη της εβραϊκής αποικίας, επιτέθηκαν στην αποικία και θανάτωσαν περίπου τριάντα από τους κατοίκους της. Εκείνη την ίδια ημέρα, στάλθηκε από το επιτελείο μου μια ερευνητική επιτροπή στην αποικία, η οποία ανακάλυψε τα ίχνη των μακελευτών. Έστειλα αμέσως ένα ειδικό απόσπασμα στο χωριό τους για να τους συλλάβω. Οι υπεύθυνοι για την επίθεση αυτή στην εβραϊκή αποικία, ήταν 6 άτομα, ένας από τους οποίους, ο κομισάριος των μπολσεβίκων στην περιοχή, εκτελέστηκε στις 13 Μαΐου 1919.

Το ίδιο συνέβη τον Ιούλιο του 1919, όταν ανάμεσα στα διασταυρούμενα πυρά των δυνάμεων του Ντενίκιν και του Τρότσκι – ο Τρότσκι υποσχόταν έπειτα στο κόμμα του ότι «ήταν καλύτερα να παραδινόταν εξ ολοκλήρου η Ουκρανία στον Ντενίκιν παρά από την πιθανότητα να επεκταθεί η Μαχνοβισία» - αναγκάστηκα να διασχίσω τη δεξιά όχθη του Δνεπίερου. Αυτό έγινε όταν συναντήθηκα με το διάσημο Γκριγκόριεφ, τον αταμάνο της περιοχής Kherson, ο οποίος ήταν παραπλανημένος από τις κενές περιεχομένου φήμες που κυκλοφορούσαν για μένα και το επαναστατικό κίνημα. Ο Γκριγκόριεφ επιδίωξε να συνάψει μια συμμαχία μαζί μου και το επιτελείο μου για να οργανώσει μια ενορχηστρωμένη εκστρατεία εναντίον του Ντενίκιν και των Μπολσεβίκων.

Οι σχετικές συζητήσεις άρχισαν με τον όρο - τον οποίο απαίτησα - ότι μέσα σε δύο εβδομάδες, ο αταμάνος Γκριγκόριεφ θα πρέπει να εφοδιάσει το επιτελείο μου και το σοβιέτ του (Μαχνοβίτικου) Επαναστατικού Εξεγερμένου Στρατού της Ουκρανίας με αποδεικτικά έγγραφα ότι όλες οι αναφορές για πογκρόμ που πραγματοποιήθηκαν από αυτόν σε δύο ή τρεις περιπτώσεις εναντίον των Εβραίων του Ελισάβετγκραντ ήταν αβάσιμες, δεδομένου ότι, από άποψη χρόνου, δεν μπορούσα να τις επικυρώσω.

Ο όρος αυτός έκανε τον Γκριγκόριεφ να σκεφτεί γι' αυτό: και κατόπιν, ως καλός στρατιώτης και στρατηγικός νους, έδωσε τη συγκατάθεσή του. Για να μου αποδείξει ότι δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να οργανώσει πογκρόμ, καυχήθηκε για το ότι ένα μέλος της συνοδείας του ήταν αντιπρόσωπος του Σοσιαλιστικού Επαναστατικού Κόμματος. Κατόπιν, κατηγορώντας με για μια «Έκκληση» εναντίον του, κάτω από το όνομα του επιτελείου μου, στην οποία ο ίδιος καταγγέλθηκε ως εχθρός της επανάστασης, ως ένδειξη καλής πίστης μου παρουσίασε διάφορους πολιτικούς αντιπροσώπους οι οποίοι τον συνόδευσαν: τον Νικολάι Κοπορνίτσκι του Ουκρανικού Σοσιαλιστικού Επαναστατικού Κόμματος, τον Σελιάνσκου (ή Γκόρομπιτς) και τον Κολιούτςκι του Ουκρανικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος.

Αυτό συνέβη σε μία εποχή που βρισκόμουν στα περίχωρα του Ελισάβετγκραντ αποσυνδεδεμένος. Έκρινα επιβεβλημένο και επαναστατικό να επωφεληθώ της ευκαιρίας για να ελέγξω τι ακριβώς έκανε ο αταμάνος Γκριγκόριεφ κατά τη διάρκεια της κατάληψης της πόλης από πλευράς του. Συγχρόνως, μερικοί παροπλισμένοι πράκτορες του Ντενίκιν μου αποκάλυψαν ότι, εν αγνοία των εργατών της περιοχής Kherson, ο Γκριγκόριεφ προετοιμαζόταν να συντονίσει τις κινήσεις του με αυτές του Ντενίκιν για να οργανώσει μια κοινή εκστρατεία εναντίον των Μπολσεβίκων.

Από τους κατοίκους του Ελισάβετγκραντ και των γειτονικών χωριών, καθώς επίσης και από μερικούς αντάρτες από τις μονάδες του Γκριγκόριεφ, έμαθα ότι κάθε φορά που κατελάμβανε την πόλη οι Εβραίοι κατασφάζονταν. Υπό την παρουσία του και κατόπιν διαταγών του, οι παρτιζάνοι του είχαν δολοφονήσει σχεδόν δύο χιλιάδες Εβραίους, συμπεριλαμβανομένου του ανθού της εβραϊκής νεολαίας: πολλά μέλη των αναρχικών, των μπολσεβίκων και σοσιαλιστικών οργανώσεων νεολαίας. Μερικοί από αυτούς σύρθηκαν ακόμα και έξω από τις φυλακές και σφαγιάστηκαν.

Αφού έμαθα όλα αυτά, κήρυξα αμέσως τον Γκριγκόριεφ, τον αταμάνο του Kherson – τον «σοσιαλιστή επαναστάτη» (sic) – πράκτορα του Ντενίκιν και ξεκάθαρο οργανωτή πογκρόμ, άμεσα ένοχο για τις ενέργειες των οπαδών του εναντίον των Εβραίων.

Στη συνάντηση του Σέντοβο, στις 27 Ιουλίου 1919, ο Γκριγκόριεφ καταγγέλλθηκε για όλα αυτά και εκτελέστηκε επιτόπου για να το δουν όλοι. Η εκτέλεσή του και οι λόγοι γι' αυτή αναγγέλθηκαν ως ακολούθως: «Ο οργανωτής πογκρόμ Γκριγκόριεφ εκτελέστηκε από τους Μαχνοβίτες ηγέτες Μπάτκο Μάχνο, Συμεών Καρένικ και Αλέξη Τσουμπένκο. Το Μαχνοβίτικο κίνημα αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη μπροστά στην Ιστορία για την πράξη αυτή». Η δήλωση αυτή επικυρώθηκε από τα μέλη του σοβιέτ του Επαναστατικού Εξεγερτικού Στρατού και τα παρόντα μέλη του Σοσιαλιστικού Επαναστατικού Κόμματος, συμπεριλαμβανομένου του Νικολάι Κοπορνίτσκι (Να σημειωθεί ότι οι σοσιαλδημοκράτες Σελιάνσκι και Κολιούζκιν εξαφανίστηκαν εντελώς μετά την εκτέλεση του Γκριγκόριεφ).

Αυτό το είδος μεταχείρισης φυλάω πάντα για εκείνους που έχουν πραγματοποιήσει πογκρόμ ή τα προετοίμαζαν. Και οι πλιατσικολόγοι δεν είχαν κι αυτοί διαφορετική μεταχείριση είτε προέρχονταν από τις τάξεις του Εξεγερτικού Στρατού είτε ήσαν από έξω. Για παράδειγμα, αυτό συνέβη τον Αύγουστο του 1920, όταν δύο αποκομμένες ομάδες των εθνικιστικών δυνάμεων του Πετλιούρα υπό την ηγεσία των Λεβτσένκο και Ματυάνσα που περικυκλώθηκαν από μας, μας έστειλαν αντιπροσώπους ζητώντας να ενσωματωθούν σε μας. Το επιτελείο και εγώ τους συναντήσαμε και συμφωνήθηκε ότι θα μπορούσαν να στρατολογηθούν. Εντούτοις, μόλις συνειδητοποιήσαμε ότι τα εθνικιστικά στοιχεία των αποκομμένων αυτών ομάδων συμμετείχαν σε λεηλασίες και ενέργειες κραυγαλέα αντισημιτικές, τους εκτελέσαμε στο χωριό Αβερέσκι, της επαρχίας Πολτάβα. Μερικές ημέρες αργότερα, ο διοικητής τους Ματυάνσα, εκτελέστηκε επίσης για την προκλητική συμπεριφορά του στην πόλη Ζίνκοφ (επίσης της επαρχίας Πολτάβα). Η ομάδα του αποπλίστηκε εντελώς ενώ τα περισσότερα μέλη της αποτάχθηκαν.

Συνέχεια του άρθρου Τον Δεκέμβριο του 1920, υπήρξε μια επανάληψη του γεγονότος αυτού με τα στρατεύματα του Κόκκινου Στρατού, όταν αντισταθήκαμε επιτυχώς στην επίθεση του ιππικού του Μπουντυένι και κατατροπήσαμε εντελώς το τμήμα XIV του στρατού του, κοντά στο χωριό Πέτροβο στην περιοχή Αλεξαντρόφσκ, το οποίο συνοδευόταν από το τμήμα ιππικού XIV, αιχμαλωτίζοντας ολόκληρο το επιτελείο τους στη δεύτερη περίπτωση. Πολλοί αιχμάλωτοι από το τμήμα XI εξέφρασαν ενδιαφέρον να προσχωρήσουν στον Επαναστατικό Στρατό για να πολεμήσουν εναντίον των αυταρχικών πολιτικών κομισάριων, όπως τους περιέγραψαν. Δεδομένου ότι διέσχιζαν την περιοχή Kherson και έφθασαν στο χωριό Ντομπροβελίτσα, του οποίου ο μισός και πλέον πληθυσμός ήταν εβραϊκός, ορισμένοι πρώην ιππείς του Μπουντυένι ή του Πετλιούρα, βασιζόμενοι σε φήμες στις προηγούμενες μονάδες τους σχετικά με την δήθεν εχθρότητα των Μαχνοβιτών προς τους Εβραίους, επιδόθηκαν σε λεηλασίες των σπιτιών των Εβραίων χωρικών. Μόλις αυτό ήρθε στην προσοχή κάποιων πεπειραμένων Μαχνοβιτών, συνελήφθησαν όλοι και εκτελέστηκαν επί τόπου.

Κατά συνέπεια, καθ' όλη την ύπαρξή της η Μαχνοβτσίνα υποστήριξε μια ασυμβίβαστη κατά του αντισημιτισμού των οργανωτών των πογκρόμ: και αυτό γιατί ήταν ένα πραγματικά επαναστατικό κίνημα των εργατών της Ουκρανίας.

Delo Truda N°30-31, November-December 1927, pp. 15-18

Μετάφραση «[Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης](#)», Ιούνης 2005, Μελβούρνη.